ОУ "ИВАН ВАЗОВ" - ГР. БУРГАС, КВ. БАНЕВО
гр. Бургас, кв. Банево, ул. „Хаджи Димитър“ № 8
тел. 056 / 55-22-74; 0878 52 70 80
e – mail: info-200222@edu.mon.bg

Утвърждавам:
Гергана Терзиева
Директор
Заповед № 89/07.10.2027 г.

GERGANA LEONIDOVA TERZIEVA
Digitally signed by GERGANA LEONIDOVA TERZIEVA
Date: 2026.10.07 10:33:55 +03'00'

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

в Основно училище "Иван Вазов" – Бургас
за учебната 2026/2027 година

ВЪВЕДЕНИЕ

Преждевременното напускане на училище е комплексно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

Училищната програма за превенция на напускане на училище е изработена на основание на ЗПУО и Стратегията за намаляване деца на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020) в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия, Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020" и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование, и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на възможности за най-добър старт в живота за всички деца.

ОУ "ИВАН ВАЗОВ" - ГР. БУРГАС, КВ. БАНЕВО
гр. Бургас, кв. Банево, ул. „Хаджи Димитър“ № 8
тел. 056 / 55-22-74; 0878 52 70 80
e – mail: info-200222@edu.mon.bg

Ранното напускане на училище се разглежда в контекста и с прилагане на определенията, дадени в Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020 г.):

„Преждевременно напуснали училище“*, съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г., са лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование и които не участват в никаква форма на образование или обучение.*

„Отпадане от училище“ *е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.*

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

ПРИНЦИПИ

Училищната програма за превенция на напускане на училище кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус. Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми.
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.

- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация, следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

ВИЗИЯ

Програмата за превенция на ранното напускане на училище се основава на иновативно, гъвкаво и личностно ориентирано обучение;

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;
- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;
- да развиват творческите си заложби и способности;
- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;
- училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение.

Визията на ОУ „Иван Вазов" - гр. Бургас като средищно училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от ранно напускане, която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот, се фокусира върху:

- разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;
- съчетаване на класно-урочни, извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- работа с талантливи деца;
- работа с деца в неравностойно социално положение;
- работа с деца със специални образователни потребности;
- работа с деца с различна етническа принадлежност;
- уютна и функционална образователна среда.

ОУ "ИВАН ВАЗОВ" - ГР. БУРГАС, КВ. БАНЕВО
гр. Бургас, кв. Банево, ул. „Хаджи Димитър“ № 8
тел. 056 / 55-22-74; 0878 52 70 80
e – mail: info-200222@edu.mon.bg

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Програмата представя

- Определяне на рисковите групи ученици, застрашен от отпадане в ОУ „Иван Вазов“- град Бургас, квартал Банево и прилагане на мерки, свързани с превенцията, работещи по отношение на справянето с риска от отпадане от училище;

- Дефиниране на дейности, насочени към идентифицираните рискови групи от ученици, предлагащи промяна в нагласите с цел повишаване мотивацията на учениците за учене, чрез предлагане на качествено образование:

- Използване на интерактивни методи на преподаване;
- Повишаване квалификацията на учителите;
- Превръщане на училището в желана територия - подобряване на МТБ;
- Включване на учениците в извънкласни форми, проекти и целодневна организация на учебния процес;
- Приоритети дефинирани в Стратегията за развитие на училището, Годишен план на училището и План за квалификация на педагогическите кадри;

- Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни;

- Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Отпадането от училище и/или преждевременното напускане на образователната система е институционален, социален, а също и педагогически проблем, чието преодоляване е обект на целенасочена училищна политика. Причините затова са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищна среда, а от друга страна и в педагогическата колегия. Има ученици с прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище,

както и известен брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕТО

- В ОУ “ Иван Вазов “- град Бургас дава възможност за организирането на извънкласни форми на обучение: участия в проекти по учебни предмети, в народни танци, футбол, мажоретки, актьорско майсторство и др.
- В училището се обучават деца и ученици предимно от български произход и от турската етническа група.
- Целодневна организация на учебния процес се организира от екип от професионалисти и специалисти с доказани педагогически умения.
- Осигурена е допълнителна подкрепа от специалисти: ресурсен учител и психолог.
- В предходните 10 и повече години няма данни в училището за отпаднали ученици.
- Всяка учебна година в училището се разработва Програма от превантивни мерки за преодоляване отпадането на учениците от училище и риск регистър към нея.

За ефективното прилагане на програмата е необходимо първо да се определят рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане, както и да се предложат превантивни мерки, насочени към тези групи ученици. Като рискови фактори, предшестващи отпадането, са идентифицирани:

1. Проблемна семейна среда.

2. Трудна адаптация към режима в училище.

Силни страни:

- Подобрена материална база;
- Квалифицирани учители;
- Интерактивни методи на обучение;
- Извънкласни дейности;

- Занимания по интереси;
- Възможности за изява;
- Оказване на обща и допълнителна подкрепа;
- Създаване на приятелска среда.

Слаби страни:

- Липса на регистър на ученици, застрашени от отпадане.
- Недостатъчна ефективност на взаимодействието училище - родители и училище – институции.

Възможности:

- кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни дейности и инициативи по отношение на напускане на училище;
- ранно идентифициране на децата в риск;
- участие в екипите по обхват и приобщаване на ученици, които са: застрашени от отпадане, отпаднали или никога не са посещавали училище.
- нови форми за по-голямо ангажиране на родителите;
- ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на напускането на училище;
- разширяване на връзките с институциите, които имат отношение към проблема.

Проблеми:

- недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- липса на ефективни санкции за родителите;
- нисък жизнен стандарт на част от населението;
- проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;
- липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от напускане.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Обща цел:

Предотвратяване на ранното напускане на училище и създаване на подкрепяща среда за учениците в училище.

Основна цел:

Изграждането на **позитивна училищна среда** чрез установяване на устойчив образователен диалог между образователната институция и семейната среда, споделяне на отговорностите и обединяване на усилията за постигане на качествено обучение, възпитание в споделени ценности и пълноценна социализация.

Подцели:

1. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.
2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес.
3. Разнообразяване на общоучилищния живот с интересни за **учениците** учебни и извънкласни дейности, формиране на стремеж за изяви в предпочитани от тях области.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Учениците се чувстват спокойни и сигурни в училище, удовлетворени от възможностите за реализация на потенциала им в различни области.
Идентифицират се с успехите на училището и са заинтересовани за неговия имидж.
Осигурени са възможности за изява и включване в училищните дейности и на учениците с по-ниски резултати в учебната дейност, както и на тези в неравностойно положение.

- Повишаване на професионалната компетентност на **педагогическите специалисти** по отношение прилагане в преподаването на интерактивни и други методи с насоченост към повишаване мотивацията на учениците.

2. Повишено доверие в училището като институция, постигане на партньорски взаимоотношения с родителите, ограничаване отсъствията на децата от училище.

- Повишаване на капацитета на **училището** за идентифициране на учениците в риск от отпадане. Повишаване на диалогичността с **институциите**, които имат отношение към проблема „отпадане/преждевременно напускане на училище“, както и към неговата превенция.

ОУ "ИВАН ВАЗОВ" - ГР. БУРГАС, КВ. БАНЕВО

гр. Бургас, кв. Банево, ул. „Хаджи Димитър“ № 8
тел. 056 / 55-22-74; 0878 52 70 80
e – mail: info-200222@edu.mon.bg

МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от напускане на училище.

- Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.
- Изработване и актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца.
- Анализ на постиженията на застрашените от напускане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.

✓ Провеждане на допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от напускане ученици.

- Интегрирано обучение на децата и учениците със специални образователни потребности и подпомагането им от екип от специалисти – ресурсен учител, логопед, психолог.

2. Включване на застрашените от напускане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности.

- Откриване на силните страни на личността.
- Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.
- Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.
- Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства и техните връстници в интеграционна мултикултурна среда.

3. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от напускане ученици.

- Откриване на силните страни на личността.
- Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща.

- Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници.
- Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. **Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини:**
   - Брой отсъствия в края на срока/учебната година;
   - Брой санкционирани ученици за отсъствия;
   - Брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;
   - Брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебни предмети поради допуснати отсъствия.

2. **Подобряване на учебните постижения на застрашените ученици.**
   - Брой проведени консултации по учебни предмети на застрашени от отпадане ученици.
   - Брой проведени срещи с родители на застрашени от отпадане ученици.
3. **Брой ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности.**
4. **Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.**

Изготвил:
Наталия Николова – учител в начален етап на образование